■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسؤول: سید علیرضا شریفی ■ نخستین موسسه فرهنگی مطبوعاتی کشور دارای گواهینامه بین‌المللی ISO9001:2008

جام جم

■ شاپا: ISSN۱۷۳۵-۳۶۳۷
■ پایگاه اطلاع‌رسانی: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹
■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰ - ۰۲۱ ■ دورنگار تحریریه: ۲۲۲۲۶۲۵۲
■ سازمان شهرستان‌ها: ۴۵۸۹۷ ■ کد پستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۴۴۲۰۲۹۳۰ ■ سازمان آگهی‌ها: ۲۳۰۰۴۰۳۲
■ پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰ ■ روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲
■ چاپ: به‌صورت همزمان در تهران و شهرستان‌ها (چاپخانه‌های روزنامه جام‌جم)

سه‌شنبه ۴ تیر ۱۳۹۸ | ۲۱ شوال ۱۴۴۰ | ۲۰ صفحه | سال بیستم - شماره ۵۴۱۵ | استان تهران و البرز ۲۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۰۰۰ تومان | Tuesday - 2019 June 25

حدیث روز: تحف‌العقول

امام حسن(ع):
خیری که هرگز شری در آن نیست
شکر بر نعمت و صبر بر ناگواری‌هاست.

پلک احساس: سلمان هراتی

دلی که شوق رهایی در اوست ای دل من
بدون واهمه از صد حصار می‌گذرد

امروز در تاریخ:

- انتقال امام خمینی(ره) به پادگان عشرت‌آباد توسط ساواک (۱۳۴۲ش)
- آغاز سفر اولین کشتی مسافربری بخار از آمریکا (۱۸۱۶م)
- تولد جورج اورول، نویسنده کتاب‌های قلعه حیوانات و ۱۹۸۴ (۱۹۰۳ م)
- آغاز جنگ کره شمالی و جنوبی با حمایت شوروی و آمریکا (۱۹۵۰م)

اوقات شرعی:

اذان ظهر: ۱۳/۰۷ | غروب آفتاب: ۲۰/۲۴
اذان مغرب: ۲۰/۴۵ | نیمه‌شب شرعی: ۰۰/۱۴
اذان صبح (فردا): ۴/۰۳ | طلوع خورشید(فردا): ۵/۵۰

پیش‌بینی آب و هوا چهارشنبه

تهران	اردبیل	بیرجند	زاهدان	ساری	سنندج	یزد	یاسوج
۳۹ / ۲۴	۲۸ / ۸	۳۶ / ۱۹	۳۶ / ۲۲	۳۵ / ۲۴	۳۹ / ۱۷	۴۳ / ۲۷	۳۷ / ۱۸

حکمت ۱۳: نهج‌البلاغه

چون نشانه‌های نعمت پروردگار آشکار شد، با ناسپاسی نعمت‌ها را از خود دور نکنید.

کافه میرداماد

گفت‌وگو با اسماعیل آذری درباره نقش قصه خوب در تربیت کودک

خطرپری‌های خیلی خیلی مهربان!

طاهره آشیانی
روزنامه‌نگار

دانشمندان می‌گویند، بچه‌ها از زمانی که به دنیا می‌آیند تا هفت سالگی در حال دریافت آنچه در پیرامونشان می‌گذرد، هستند، همه آنچه می‌بینند و می‌شنوند و لمس می‌کنند. آنها این دریافت‌ها را در مغز و ذهن خود نگه می‌دارند و زندگی بزرگسالی خود را بر اساس این اندوخته‌ها، حالا هر چه باشد از خوب تا بد، برنامه‌ریزی می‌کنند. برای همین است، عالمان و آنها که به دنیای بهتر با آدم‌های بهتر و خوب‌تر فکر می‌کنند مدام هشدار می‌دهند، هفت سال اول زندگی بچه‌ها را دریابید که اگر درست بنا گذاشته شود بقیه عمرشان می‌دانند چگونه زندگی را مدیریت کنند. قصه‌گویی و داستان‌خوانی برای بچه‌ها یکی از راه‌های اثرگذاری بر ذهن و فکر آنهاست. بچه‌ها با قصه‌ها همذات‌پنداری کرده و راه و روش درست زیستن را یاد می‌گیرند؛ از مهارت‌های زندگی اجتماعی بگیر تا توانمندی‌های فردی. یکی از کسانی که به صورت جدی روی این موضوع کار می‌کند و بیشتر ساعات شبانه‌روز خود را وقف آن کرده، اسماعیل آذری، روحانی اهل کوهدشت است.

او چند سالی است به روستاهای محروم کهگیلویه و بویراحمد می‌رود، برای بچه‌های این روستاها کتاب می‌برد، آنها را تشویق به مطالعه می‌کند. بچه‌ها را دور هم جمع کرده برایشان قصه می‌خواند و با بازی‌های جمعی مهارت‌های زندگی بهتر را به آنها آموزش می‌دهد. دیروز در روزی که به نام «روز جهانی پری قصه‌ها» نامگذاری شده بود، با آذری هم‌صحبت شدم و درباره دنیای قصه‌ها و تاثیرش بر رفتار، گفتار و احساس بچه‌ها صحبت کردم.

همذات‌پنداری‌های تاثیرگذار

به آذری می‌گویم، داستان‌های کودکان را آدم بزرگ‌ها می‌نویسند، آنها روایت و زاویه دید خاص خود را از زندگی دارند، اما هر تفکری را نمی‌توان به ذهن بچه‌ها تزریق کرد، کدام نویسنده‌ها با چه زاویه‌ای می‌توانند، بیشترین تاثیر را بر بچه‌ها داشته باشند؟

این طلبه می‌گوید: نویسنده باید کودک‌شناس باشد و بداند آنچه می‌نویسد، پاسخ به کدام نیاز کودکان است از طرفی باید دایره واژگان و کلماتش که مناسب کودکان است زیاد باشد. بچه‌ها با شخصیت‌های قصه‌ها همذات‌پنداری کرده و از آنها الگو می‌گیرد. البته قصه‌گو و نوع روایت او بسیار مهم است. خودم وقتی داستانی را برای بچه‌ها می‌خوانم بعد نمایش همان داستان را هم اجرا می‌کنیم تا در ذهن بچه‌ها تثبیت شود و بر رفتار، گفتار و حتی نوشتار آنها تاثیر بگذارد. این تاثیر را در انشای آنها می‌توان دید و به مرور در گفتار و رفتار آنها. اگر قصه نوشته شده از زاویه روان‌شناسی و کودک‌شناسانه نوشته شده باشد به حل مسائل و مشکلات بچه‌ها کمک کرده و مهارت‌های آنها را برای روبه رو شدن با مسائل اجتماعی و خانوادگی افزایش می‌دهد. داستان‌هایی مانند «یک توپ برای همه». من داستان‌ها را موضوع بندی می‌کنم و بنا به شرایط برای بچه‌ها می‌خوانم. بچه‌ها در سنین پایین بیشتر نیازمند داستان‌هایی هستند که مهارت‌های گروهی و اجتماعی را به آنها بیاموزد و آنها را با دنیای پیرامونشان آشنا کند اما زمانی که بزرگ‌تر می‌شوند باید روی مهارت‌های فردی و رشد شخصی آنها متمرکز شد، توانمندی‌هایی مثل خودباوری. داستانی مثل قورباغه، قورباغه است. این داستان به سادگی اما تاثیرگذار به بچه‌ها یاد می‌دهد که به توانایی‌های شخصی خود توجه کرده و آنها را گسترش دهند. این داستان به بچه‌ها می‌آموزد برخی چیزها را در زندگی می‌توان به دست آورد و بیشتر اوج گرفت اما برخی چیزها را نمی‌توان پس باید منطقی بود و درست عمل کرد.

بچه‌هایی که تغییر می‌کنند

بچه‌ها به پدر و مادر و اطرافیان خود نگاه کرده و از آنها می‌آموزند. بچه‌های مناطق محروم که در خانواده‌هایی با سطح فرهنگ پایین و فقیر از نظر اقتصادی زندگی می‌کنند، دچار چالش‌های زیادی می‌شوند، اما این بچه‌ها الزما در آینده نباید سبک زندگی شبیه پدر و مادر خود داشته و مثلا همچنان در فقر زندگی کنند. داستان‌ها چگونه می‌توانند این هوشیاری را در کودکان به وجود آورند.

آذری می‌گوید: ما تلاش می‌کنیم، خلاقیت در بچه‌ها رشد یافته و به این نکته پی ببرند که باید برای تغییر شرایط خود فکر کنند. برای آنها دغدغه به وجود می‌آوریم تا از شرایط موجود به سمت شرایط مطلوب حرکت کنند. در این بخش «تفکر» اهمیت زیادی دارد. داستان‌ها به خلاقیت و تفکر کمک می‌کنند. کودکی که در مناطق محروم زندگی می‌کند، با خواندن داستان دنیای پیش رویش وسیع شده و درمی‌یابد که دنیا همان نقطه جغرافیایی که او در آن زندگی می‌کند، نیست. او می‌تواند با افزایش توانمندی‌های خود، شرایط زندگی‌اش را تغییر دهد. تلاش می‌کنیم به بچه‌ها بیاموزیم که باید مهارت‌های خود را افزایش دهند، باید درس بخوانند، باید از خلاقیت خود استفاده کنند تا توانایی تغییر شرایط را پیدا کنند. این مهم‌ترین کاری است که قصه‌گویی و داستان‌خوانی برای بچه‌ها انجام می‌دهد.

دیو و پری یا به گفته امروزی‌ها قهرمان و ضدقهرمان موتور محرکه داستان‌ها، به‌خصوص قصه‌های مخصوص بچه‌هاست. پری‌ها معمولا در داستان‌ها هستند تا در شرایط سخت به یاری بچه‌ها بیایند، مثل پری سیندرلا یا پری پینوکیو یا ماه پیشونی داستان‌های قدیمی‌تر ایرانی. اما چند سالی است به این پری‌های مهربان شک شده و بسیاری از روان‌شناسان معتقدند این پری‌ها به بچه‌ها استقلال و روی پای خودایستادن را یاد نمی‌دهند و به کودکان چنین القا می‌کنند که یکی می‌آید و همه مشکلات را حل می‌کند. از اسماعیل آذری می‌پرسم آیا داستان‌های امروز تغییر کرده‌اند که چنین تفکری را به بچه‌ها القا نکنند و آنها را از تلاش بیشتر منع نکنند.

این قصه‌گو می‌گوید: برخی قصه‌نویس‌های ایرانی که برای بچه‌ها می‌نویسند خیلی هوشمندانه و هدفمند کار خود را انجام می‌دهند و دقیقا می‌دانند چه بنویسند که دنیای بچه‌ها را دگرگون کرده و آنها را به فعالیت و تفکر وادار کنند. یکی از این نویسنده‌ها علی شجاعی، پسر مهدی شجاعی است. این نویسنده کاملا می‌داند که بچه‌های امروزی به چگونه قهرمانی نیاز دارند. دوره قهرمان‌های فردی تمام شده و او با داستان‌هایش به بچه‌ها یادآوری می‌کند که برای موفقیت باید گروهی وارد عمل شوند. این روش داستان‌نویسی کارکرد خاص خود را دارد، دیگر از آن پری‌های خیالی خبری نیست که بچه‌ها را به این امید نگه‌دارد که عاقبت روزی کسی خواهد آمد و شرایط تغییر خواهد کرد. بچه‌ها با خواندن داستان‌های امروزی یاد می‌گیرند باید خودشان وارد عمل شده و اگر دست به کار شوند حتما خدا و فرشته‌هایش به آنها کمک خواهند کرد. آنچه مهم است، یادگیری و استفاده از دانش و آگاهی در عمل است.

آذری تاکید می‌کند، داستان‌ها حتی به کودکان یاد می‌دهد، چگونه خلأ عاطفی خود را پر کنند. اگر کودکی در خانه و مدرسه کتک می‌خورد، عاطفه‌اش آسیب دیده و دچار گسست می‌شود، هیچ چیز نمی‌تواند جای عاطفه و مهر اعضای خانواده و به‌خصوص پدر و مادر را برای او پر کند اما با همه اینها داستان‌ها به بچه‌ها یاد می‌دهد که چگونه وارد گفت‌وگو شده و مشکلات خود را بازگو کرده و حتی در جمع‌های دوستانه نیازهای خود را بیان کرده و از دیگران کمک بخواهند.

مقطع حساس کنونی

داستان شخص ثروتمند و تفاوت مرگ تدریجی و آنی

امید مهدی‌نژاد
طنزنویس

شخص ثروتمندی که مالك چند واحد آپارتمان مسکونی و سهامدار یك کارخانه مواد لبنی و سرمایه‌گذار یك شرکت نوپای موفق در زمینه فروش آنلاین گیره و گل‌سر بود، دچار ضعف و درد شد و از آنجا که شخصی جان‌دوست بود سریع به پزشك مراجعه کرد. منشی پزشك، پس از یادآوری این نکته که در مطب کارتخوان ندارند و هزینه ویزیت باید نقدی حساب شود، شخص ثروتمند را به اتاق پزشك راهنمایی کرد. پزشك از شخص ثروتمند پرسید دردش چیست. شخص ثروتمند گفت: دچار دل‌درد، سرگیجه و ضعف عمومی شده‌ام. پزشك پس از آن‌که ضربان قلب و فشار خون او را چك کرد و با چوب بستنی ته حلق او را نگریست، از او پرسید: امروز چی خورده‌ای؟ شخص ثروتمند گفت: چیز خاصی نخورده‌ام. پزشك گفت: همان چیز غیرخاص که خورده‌ای چی بوده است؟ شخص ثروتمند گفت: چیز زیادی که قابل ذکر باشد نبود. پزشك گفت: ای بابا، همان چیزکم که کوفت کرده‌ای چی بوده؟ شخص ثروتمند گفت: صبح یك دست کله پاچه کامل خوردم، شما حساب کن یك بناگوش و آب خالی، پیش از ظهر یك جعبه رولت و شیرینی ناپلئونی خوردم، شما حساب کن صد گرم، ناهار یك پرس سلطانی و یك پرس جوجه با استخوان خوردم، شما حساب کن یك پرس کوبیده، عصر نصف یك خربزه را خوردم، شما حساب کن یك قاچ، در راه هم دو عدد استیك خوردم، شما حساب کن یك عدد. پزشك پس از آن‌که اظهارات شخص ثروتمند را شنید، برای او یك آزمایش نوشت. شخص ثروتمند پس از دادن آزمایش و گرفتن جواب آن به نزد پزشك مراجعه کرد. پزشك پس از دیدن جواب آزمایش به شخص ثروتمند گفت: کلسترولت بالاست، تو حساب کن پایین است. قند داری، تو حساب کن نداری. استخوان‌هایت پوك است، تو حساب کن خیلی هم عالی است. شش ماه دیگر می‌میری، تو حساب کن ۶۰ سال دیگر وقتی مردی خاکت می‌کنند و رویت سه خروار خاك می‌ریزند، تو حساب کن نیم خروار. شخص ثروتمند که از طرز حرف زدن پزشك خوشش نیامده بود، از جا برخاست و با عصبانیت گفت: این چه طرز حرف زدن با مریض است آقای دکتر؟ پزشك گفت: شوخی کردم. مرگ حق است. برخی کم‌کم مریض می‌شوند و می‌میرند و برخی یکهو می‌افتند و می‌میرند. در جواب آزمایشت چیز مشکوکی نیست. با این حساب تو جزو دسته دومی. برو و حالش را ببر. شخص ثروتمند که همیشه تصور می‌کرد جزو دسته اول است، با شنیدن این جمله همان‌طور که عصبانی بود، دچار ایست قلبی شد و همانجا افتاد و جان به جان‌آفرین تسلیم کرد. یادش گرامی و راهش پررهرو باد.

پی‌نوشت: منشی پزشك پس از مراسم چهلم شخص ثروتمند، هزینه ویزیت را از بازماندگانش دریافت کرد.

جشنواره مجسمه‌های شنی

هنرمندانی از سراسر جهان در اوستند بلژیك گردهم آمده‌اند تا مجسمه‌هایی دیدنی با آب، شن و ماسه خلق کنند.

به گزارش فرارو، در این جشنواره ۴۰ هنرمند حرفه‌ای از سراسر جهان شرکت کرده‌اند.

بیش از ۲۴۰ کامیون شن و ماسه برای این جشنواره در نظر گرفته شده است.

در مجموع ۱۵۰ مجسمه دو تا شش متری با شن و ماسه ساخته می‌شود که به جذب توریست‌ها به این نقطه منجر خواهد شد.

این مجسمه‌ها در زمینی به مساحت ۱۰ هزار مترمربع (یك کیلومتر) ساخته می‌شوند که یك گردشگر نزدیك به یك ساعت زمان نیاز دارد تا در آن گردش و از مجسمه‌ها بازدید کند.

این جشنواره به طور رسمی بزرگ‌ترین جشنواره مجسمه‌های شن و ماسه جهان است و در کتاب‌های رکورد گینس به ثبت رسیده است.

وال‌های قاتل، لهجه دارند

محققان استرالیایی می‌گویند وال‌های قاتلی که در آب‌های ساحلی غرب این کشور زندگی می‌کنند، لهجه خاصی دارند که براساس همین لهجه قابل شناسایی هستند.

به گزارش فارس، وال‌های یادشده دارای لهجه خاصی هستند که به عنوان لهجه استرالیایی نامگذاری شده و باهمین لهجه با یکدیگر سخن می‌گویند.

بك ولارد، زیست‌شناس دانشگاه کورتین که در این زمینه تحقیق کرده می‌گوید وال‌هایی که هر سال تابستان در غرب استرالیا گرد هم می‌آیند شیوه و زبان ارتباطی خاص خودشان را دارند که با وال‌های قاتل دیگر نقاط جهان تفاوت کلی دارد. صدای ضبط شده این وال‌ها کمکی به مشخص شدن آنچه آنها به یکدیگر می‌گویند، نکرده است. اما موج‌های صوتی وال‌های غرب استرالیا منحصر به‌فرد و متفاوت با سایر وال‌هاست. در جریان این بررسی بیش از ۱۵۰ وال قاتل در غرب استرالیا به مدت ده سال مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

البته این وال‌ها به علت آلودگی‌های زیست‌محیطی، گرمایش زمین و کاهش منابع غذایی در معرض خطر قرار دارند. وجود آلودگی‌های نفتی و گازی در محل سکونت وال‌های یاد شده می‌تواند منابع غذایی آنها را نیز مسموم کند.

قهوه بخورید؛ لاغر شوید

گروهی از متخصصان علوم تغذیه در انگلیس با انجام آزمایش‌های تازه‌ای دریافتند که نوشیدن قهوه، چربی قهوه‌ای را تحریك می‌کند که می‌تواند عامل کلیدی در مقابله با چاقی و دیابت باشد.

به گزارش ایسنا، محققان انگلیسی اظهار کردند: این مطالعه اولین مورد بررسی انجام شده روی نمونه‌های انسانی بوده که به دنبال ترکیب‌ها و عناصری است که تاثیر مستقیمی بر عملکرد چربی قهوه‌ای دارند. چربی قهوه‌ای بخش مهمی از بدن انسان به حساب می‌آید که در سرعت کالری‌سوزی نقش کلیدی بازی می‌کند. چربی قهوه‌ای یکی از دو نوع چربی موجود در بدن انسان و دیگر پستانداران است. در گذشته این چربی تنها به نوزادان و برخی از پستانداران نسبت داده می‌شد، اما در سال‌های اخیر مشخص شد چربی قهوه‌ای در بدن بزرگسالان نیز وجود دارد.